Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

HE 161/2016 vp
Hallituksen esitys liikennekaareksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

TeliaSonera Finland Oyj (jäljempänä ”Sonera”) kiittää mahdollisuudesta antaa liikenne- ja viestintävaliokunnalle lausuntonsa hallituksen esitykseen liikennekaareksi.

Yleistä

Liikenne on sektori, jossa digitalisaation avustuksella ja tuomilla mahdollisuuksilla voidaan merkittävistä parantaa ja tehostaa Suomen nykyisiä liikennepalvelu-markkinoita sekä myös mahdollistaa uusien liiketoimintamallien käyttöönotto liikenne-sektorilla.

Sonera on pilotoinut uusia digitaalisia liiketoimintamalleja kaupallisissa piloteissa Sonera Reissu- ja Ylläs Around –palveluissa. Liitteenä olevassa esityksessä on kuvattu näitä pilotteja ja niistä saatuja kokemuksia.

Sonera suhtautuu positiivisesti hallituksen esitykseen. Hallituksen esityksen mukainen liikennekaarisääntely edesauttaa ja mahdollistaa uusien liiketoimintamahdollisuuksien kehittämistä Suomessa.

Soneran näkemykset muutamaan ehdotetun liikennekaaren kohtaan

III Osa, Luku 2, 1 § - Liikkumispalvelua koskeva olennainen tieto

Liikennemuodosta riippumatta henkilöliikenteen liikkumispalveluiden tarjoajan on huolehdittava siitä, että liikkumispalvelua koskevat olennaiset ajantasaiset tiedot ovat saatavissa tietojärjestelmään luodun yhteyden kautta koneluettavassa ja helposti muokattavassa vakiotietomuodossa vapaasti käytettäväksi (avoin rajapinta). Olennaiset tiedot sisältävät ainakin reitti-, pysäkki-, aikataulu-, hinta- ja saatavuustiedot sekä esteettömyystiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun rajapinnan ja rajapinnan käyttämiseksi tarvittavan muun tietoaineiston verkko-osoite tai -osoitteet sekä näiden päivitykset on ilmoitettava Liikennevirastolle ennen toiminnan aloittamista tai päivityksen osalta heti kun uusi osoite on tiedossa.

Yritystiedot
TeliaSonera Finland Oyj
Teollisuuskatu 15, 00510 HELSINKI
Kotipaikka: Helsinki
Y-tunnus 1475607-9, ALV REK 1475607-9

Liikenneviraston on tarjottava tekninen palvelu, jolla 1 momentissa tarkoitettu tietojen toimittaminen voidaan vaihtoehtoisesti toteuttaa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetuista olennaisista tiedoista sekä niitä koskevista ajantasaisuusvaatimuksista sekä teknisestä yhteentoimivuudesta.

Soneran näkemyksen mukaan kohdassa asetettu velvoite kohdistuu liikenneoperaattoreihin (kuten esim. julkista joukkoliikennettä harjoittavat rautatie- ja linja-autoliikenteen yhtiöt, varustamot, lentoyhtiöt sekä muun muassa satamat, lentokentät ja terminaalit), jotka osaltaan mahdollistavat henkilöliikenteen matkaketjujen ja MaaS-palveluiden toteuttamisen MaaS-operaattoreiden toimesta. Tämä on yksi keskeisimmistä elementeistä liikenteen digitalisaatiossa ja uusien liikkumispalveluiden, kuten yhdistämispalveluiden syntymisessä.

III Osa 2 Luku 2 § - Lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuus

Tie- ja raideliikenteen henkilökuljetuspalvelun tarjoajan, välityspalvelun tarjoajan tai näiden puolesta lippu- ja maksujärjestelmästä vastaavan toimijan on avattava liikkumispalvelun tarjoajille ja yhdistämispalvelun tarjoajille pääsy lippu- ja maksujärjestelmänsä myyntirajapintaan, jonka kautta voi:
1) hankkia vähintään perushintaisen kertamatkaan oikeuttavan lipputuotteen johon perustuvan matkustusoikeuden on oltava todennettavissa helpolla tavalla yleiskäyttöisen teknologian avulla; tai
2) varata yksittäisen matkan tai kuljetuksen, jonka täsmällinen hinta ei ole tiedossa palvelun alkaessa tai joka muusta syystä sovitaan maksettavaksi palvelun päättymisen jälkeen.

Kuljetuspalvelun tarjoaja, joka tarjoaa vain muita kuin IV osan 1 luvun 3 ja 4 §:ssä tarkoitetun toimivaltaisen viranomaisen tämän lain tai julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) mukaisesti hankkimia henkilöliikenteen kuljetuspalveluita, voi poiketa 1 momentin vaatimuksesta, jos sen toteuttaminen ei ole teknisesti tarkoituksenmukaista eikä kohtuullista yrityksen pienen koon tai toiminta-alueen johdosta.

Soneran näkemyksen mukaan velvoitteet avata tie- ja raideliikenteen henkilökuljetuspalvelujen lippu- ja maksujärjestelmien rajapinnat ovat erittäin perusteltuja. Nämä kuuluvat keskeisiin elementteihin henkilöliikenteen matkaketjujen ja MaaS-palveluiden toteuttamisessa. Tietojen hyödyntäminen on kuitenkin syytä perustua osapuolten kahdenvälisiin sopimuksiin.

Tapio Haapanen
TeliaSonera Finland Oyj / Lakiasiat

Hallituksen esitys / Liikennekaari

Liite TeliaSonera Finland Oyj:n lausuntoon

TeliaSonera

Uudet paremmat matkaketjut
MaaS (Mobility-as-a-Service)

MaaS (Liikkuminen palveluna) -termillä tarkoitetaan liikkumispalveluiden ostamista käyttäjien liikkumistarpeisiin liikennevälineen ostamisen sijaan. Nykymallissa käyttäjä voi ostaa joko liikennevälineitä (auto, polkupyörä jne.) tai liikennevälinekohtaisesti käytettäviä lippuja tai matkoja (bussilippu, junalippu, taksimatka, jne.).

Tavoitteena on useita liikennevälineitä yhdistelevien, henkilökohtaisesti räätälöityjen liikennepalveluiden tarjoaminen kuluttajille siten, että ihmisten matkaketjut lähtöpaikasta määränpäähän (”ovelta ovelle”) olisivat entistä yhtenäisempiä, joustavampia, kustannustehokkaampia ja palveluita saisi nykyistä helpommin.

Yksityisautoilun, linjaliikenteen ja tilausliikenteen parhaita ominaisuuksia yhdistelevät palvelut parantavat myös haja-asutusalueiden palvelutasoa.

Sonera

Nykypäivän trendit tukevat liikkumisen murrosta

Nykyisin suurin osa liikkumisesta perustuu yksityisautoiluun

Yksityis-autoilun kasvu

Liikenteen ruuhkautuminen

Liikenne-päästöjen kasvu

Globalisaatio ja kaupungistuminen

Väestön kasvu ja ikääntyminen

Y sukupolvi

Omistamisesta hyödyntämiseen

Sosiaalinen vastuuntunto

Kaiken verkottuminen IoE

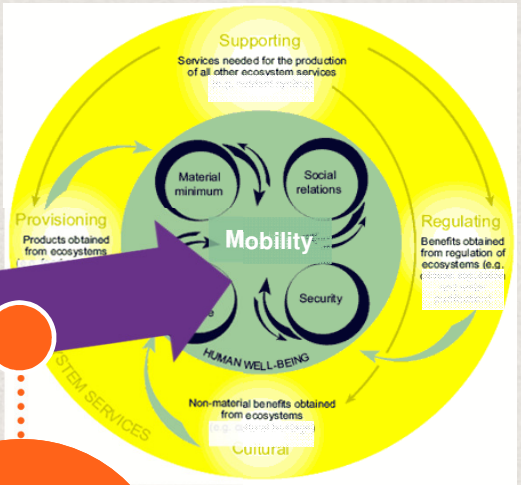

Kehityssuunta edellyttää vaihtoehtoja liikkumiseen (ns. ”ovelta–ovelle” palveluihin)

Sonera

Edelläkävijät MaaS-palveluissa – Sonera Reissu

- **Sonera Reissu** palvelu tarjoaa käyttäjälle joustavan liikkumismahdollisuuden hyödyntäen eri liikennemuotoja (esim. taksi - juna - linja-auto). Matkaketju toteutetaan käyttäjän tarpeiden pohjalta. Palvelun mobiili-sovelluksesta on helppo hakea reitti ja ostaa lippu yhdellä kertaa koko matkaketjulle.

- Vastaava palvelu löytyy myös Ylläksen matkailualueelta Soneran toimittamana, mutta Ylläkselle brändättynä nimellä **Ylläs Around**. Palvelussa on mukana Ylläksen alueen bussit ja taksit.

- Palveluiden kehitystyössä on osallistettu käyttäjiä mukaan, jotta palvelut vastaisivat mahdollisimman hyvin käyttäjien tarpeisiin.

- Palvelut ovat markkinapilottivaiheessa, jolla haetaan oikeilta käyttäjiltä palautetta uusien liikkumispalveluiden (MaaS) käytettävyyteen, saatuihin hyötyihin ja valmiutta muuttaa omaa liikkumiseen liittyvää käyttäytymismallia.

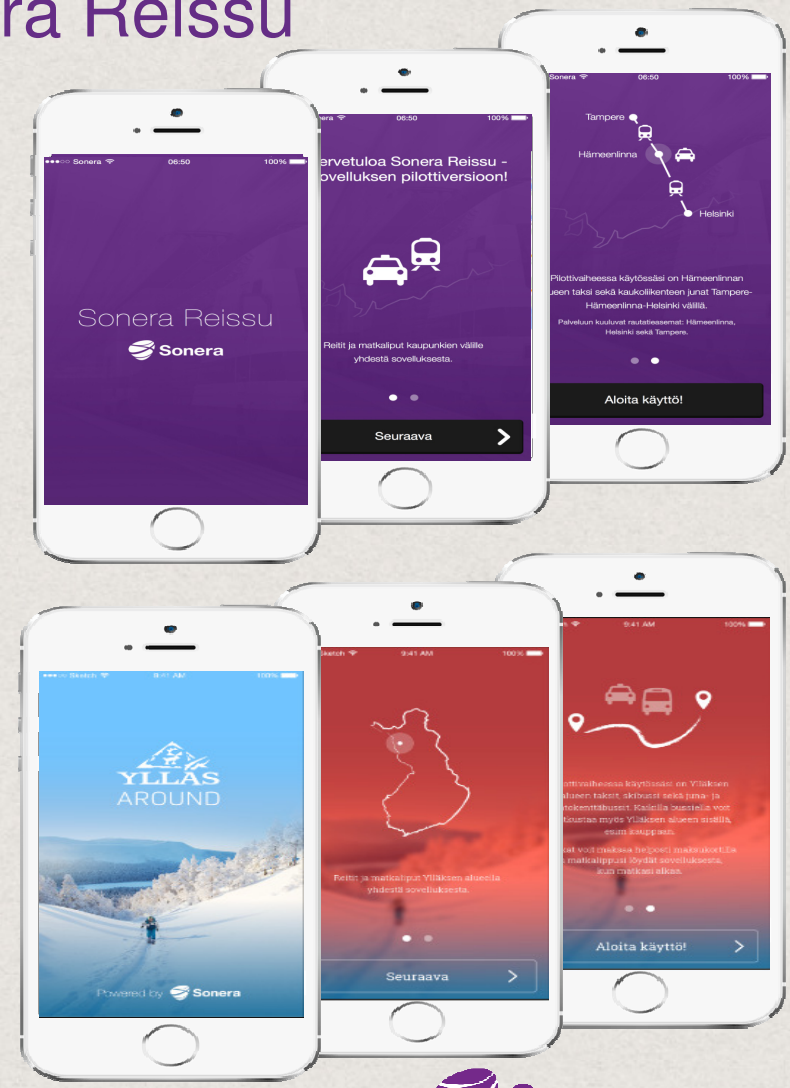

Sonera

Helppoa ja huoletonta matkantekoa - Sonera Reissun käyttö

- Reitin haku syöttämällä lähtö- ja päätepiste, haluttu lähtöaika ja matkustajien määrä. Palvelu tarjoaa parhaat kulkuyhteydet reitille hyödyntäen eri kulkumuotoja ja hinnoittelee koko matkan yhdellä, kilpailukykyisellä hinnalla.
- Palvelu tallentaa ostetun matkan ja liput löytyvät sovelluksesta helposti, kun matka alkaa.
- Liput maksetaan maksukortilla. Käyttäjälle luodaan käyttäjätili ja maksukortin tiedot voidaan tallentaa Netsin palveluun myöhempiä ostoksia varten käyttäjän niin halutessa.
- Palvelun tarjoamat taksikyydit ovat oletuksena jaettuja kimppatakseja, mutta käyttäjä voi myös halutessa valita vaihtoehdoksi yksityisen taksin.

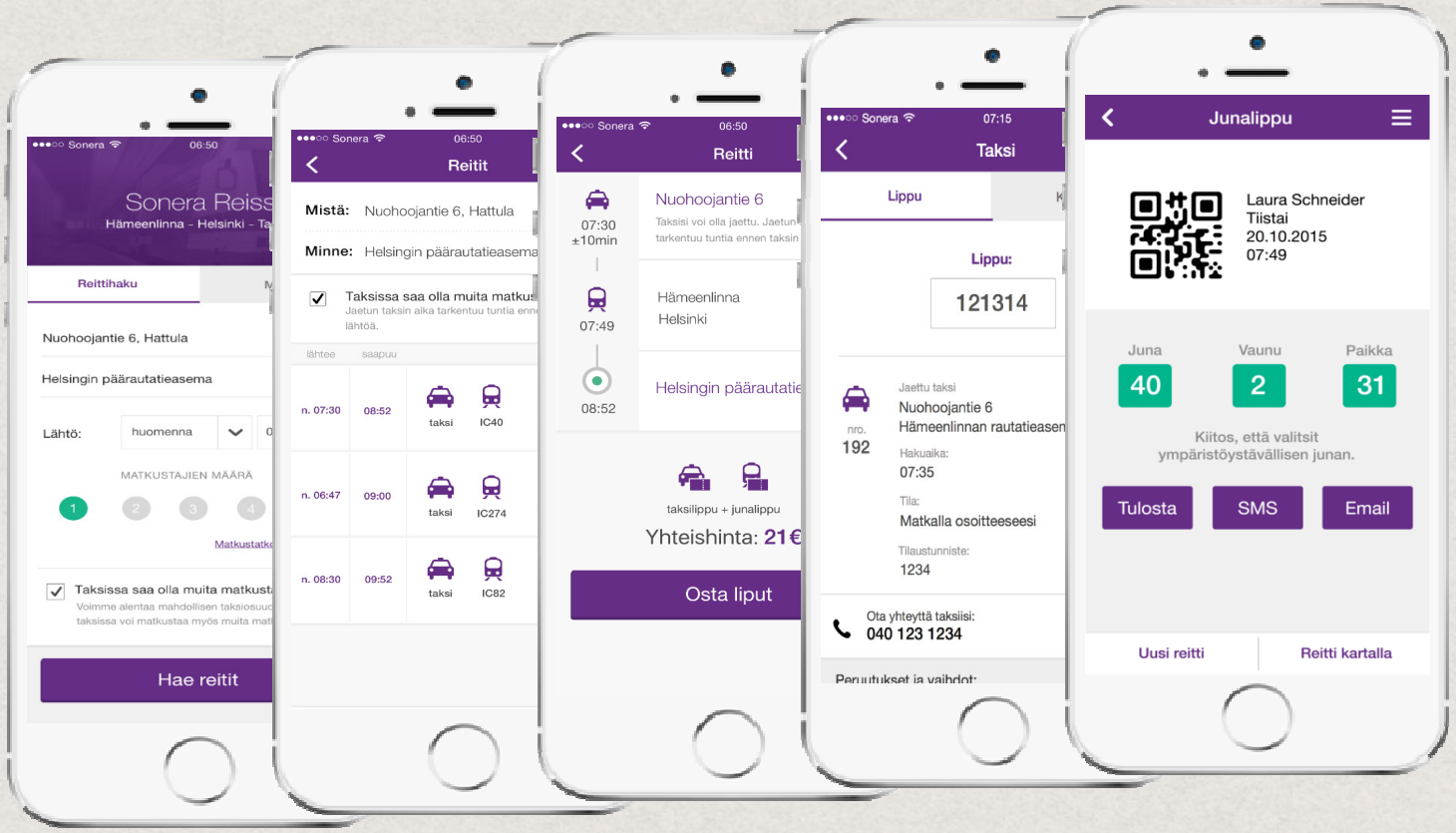

Sonera

Huomioita käynnissä olevista markkinapiloteista perustuen käyttäjiltä saatuihin palautteisiin ja haastattelututkimustuloksiin

- Kuluttajien kasvanut tottuneisuus älypuhelimiin ja älypuhelinsovellusten hyödyntämiseen luo luontevan pohjan uusien liikkumispalveluiden tarjoamiseen.
- Nykypäivän liikenne ja liikkuminen muodostaa merkittävän ja kasvavan osan kansalaisten arjen ajankäytöstä; korostuen kaupunkiseuduilla.
- Kansalaisten liikkumismahdollisuudet haja-asutusseuduilla painottuvat yksityisautoiluun; joukkoliikenteen alueelliset palvelut koetaan vähentyneen.
- Uusista liikkumismahdollisuuksista ja –palveluista ollaan kiinnostuneita, mutta omien liikkumistottumuksien muuttaminen on pitkäkestoinen prosessi.
  - Esim. perheen kakkosautosta luopuminen ja turvautuminen palveluna ostettavaan liikkumiseen
- Kansalaisten odotukset uusien liikkumispalveluiden sisällölle on laaja; kaikkien liikkumis-muotojen (linja-autot, junat, taksit, vuokra-/yhteiskäyttöautot, kaupunkipyörät) odotetaan olevan mukana. ⇨ Keskeistä on, että julkisen puolen toimijoiden ja yksityisten palvelutarjoajien välinen yhteistyö on kitkatonta, esim. tietorajapintojen avaaminen matkaketjujen muodostamiseen.

Sonera